

Pharmacy First

Praktisk erfaring fra Skottland

Farmasiens dag
14.11. 2024
Ellen Meland
Highly Specialist clinical
pharmacist

Min bakgrunn

- ▶ **Reseptar** 1991
  - ▶ **Apotek**, vakt apotek, filial apotek, og bestyrer på filial apotek 1991-1996
  - ▶ **Sykehus apotek** 1996 - 2004, avdelingsleder publikum, tilsyns farmasøyt
  - ▶ **Cand pharm utdanning** Tromsø 2002 - 2004
  - ▶ **Spesialist utdanning klinisk farmasi**, University of Strathclyde 2004-2005
  - ▶ **NHS Glasgow and clyde**, tekniker MMyMeds 2005. 4 måneder
  - ▶ **NHS Glasgow Royal Infirmary**; klinisk farmasøyt : kirurgi . (general surgery, Burns and plastics, ortopedic, ICU, surgical receiving unit, urology and vascular unit) 2005 - 2021
    - ▶ Locum community pharmacies in Scotland
  - ▶ **Independent prescribing**, 2010
  - ▶ **Ferie vikar privat apotek**, Haugesund 2005-2016
  - ▶ **Sykehus apoteket I Tromsø** November 2021, akutt mottaket, klinisk farmasøyt
  - ▶ **Apotek 1** November 2022- 2024, ekstra hjelp direkte reseptur
  - ▶ **Boots Apotek** Oktober 2024. ekstra hjelp direkte reseptur
-

Bakgrunn til Pharmacy First

- ▶ Gratis medisiner på resept
- ▶ Stor pågang hos allmenlege
- ▶ Legekontorene
  - ▶ Kun utstede resept 2-3 måneders forbruk
- ▶ Emas for reseptfrie legemidler
- ▶ Stor mangel på fast lege
- ▶ Farmasøyter vurdert som er stor ressurs

NHS Pharmacy First Scotland

- ▶ Lav terskel tilbud
- ▶ Bruke apoteket som førstelinje tjeneste for mindre sykdoms tilstander.
  - ▶ Behandling av UTI og impetigo
  - ▶ Forskrive og utlevere reseptpliktige legemidler
  - ▶ Ved bruk a PGD

Community pharmacy Formål

Apotek spiller en viktig rolle

leveringen av NHS-legemidler
Farmasøytisk omsorg
tilgjengelige tjenester

Hovemål at pasienter skal bruke apoteket som
lavterskel tilbud

Kjerne tjenester

Minor Ailment Service (MAS)
Kronisk Medisinering Service (CMS)
Public Health Service (PHS)
Acute medication service (AMS)

kjerneelementer i NHS-
tjenesten blir levert til sitt
fulle potensial.

optimalisering av klinisk
kapasiteten
klinisk omsorg

Farmasøytens bidrag til
tverrfaglig team arbeid

redusere arbeidsbelastningen ved
fastlegepraksis og andre lokale
helsetjenester.

Farmasøytiske tjenester som all skotske apotek må tilby

• Minor Ailment Service (MAS)

- farmasøyten kan foreskrive reseptfrie legemidler på resept

• Public Health Service. (PHS)

- supply of emergency hormonal contraception (EHC)
- Smoking cessation/ Røykeslutt
- Benytte vinduer/fasade og/eller utstillingsplass på apotek for å fremme helse

• Acute Medication Service (AMS)

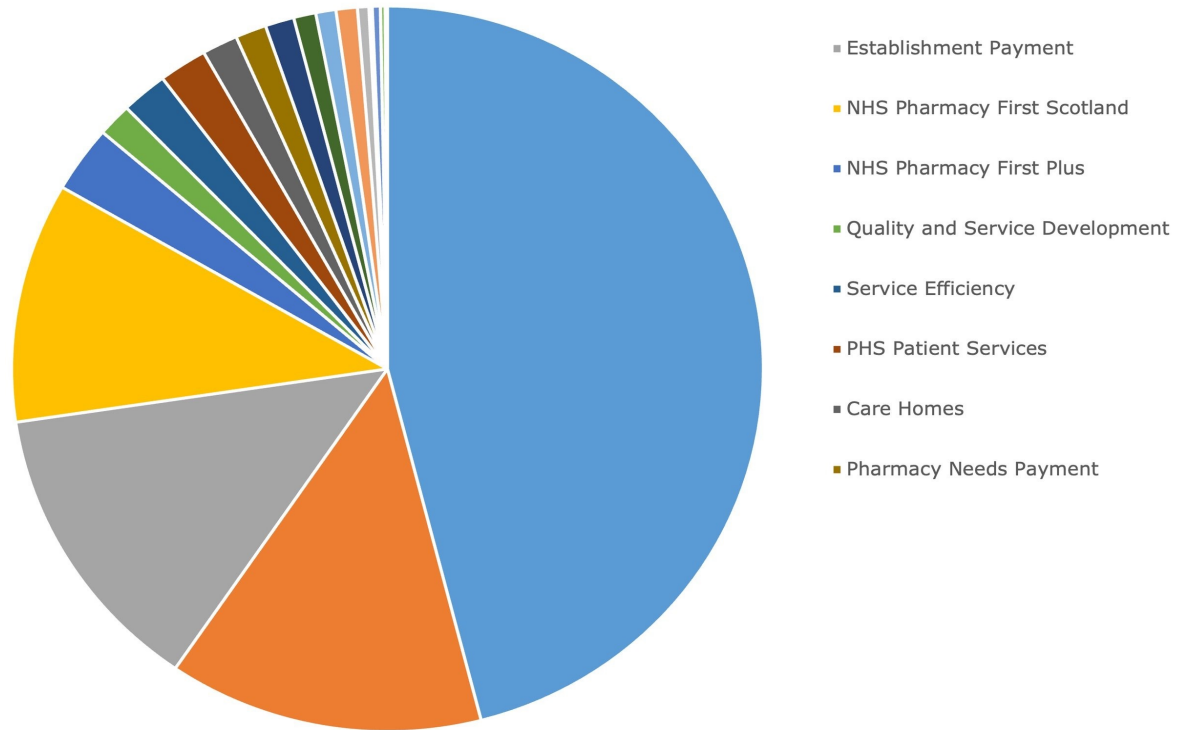
- Vanlig resepter

• Chronic Medication Service (CMS)

- Reitererte resepter som kan bli ekspedert av farmasøyt

Farmasi finansiering

Guaranteed Funding and Global Sum 22/23 Allocations

NHS Skottland finansiering av Pharmacy First

- ▶ Budsjettert hvert år £30 800 millioner.
- ▶ Inntekten er baser på
  - ▶ Basiselement
    - ▶ belønne apotek som utfører NHS first
  - ▶ Aktivitetselementet
    - ▶ antall episoder med omsorg som ytes i tråd med tjenesten.
- ▶ Tjenestefinansieringen vil øke med 2,5 millioner pund i 2022-23

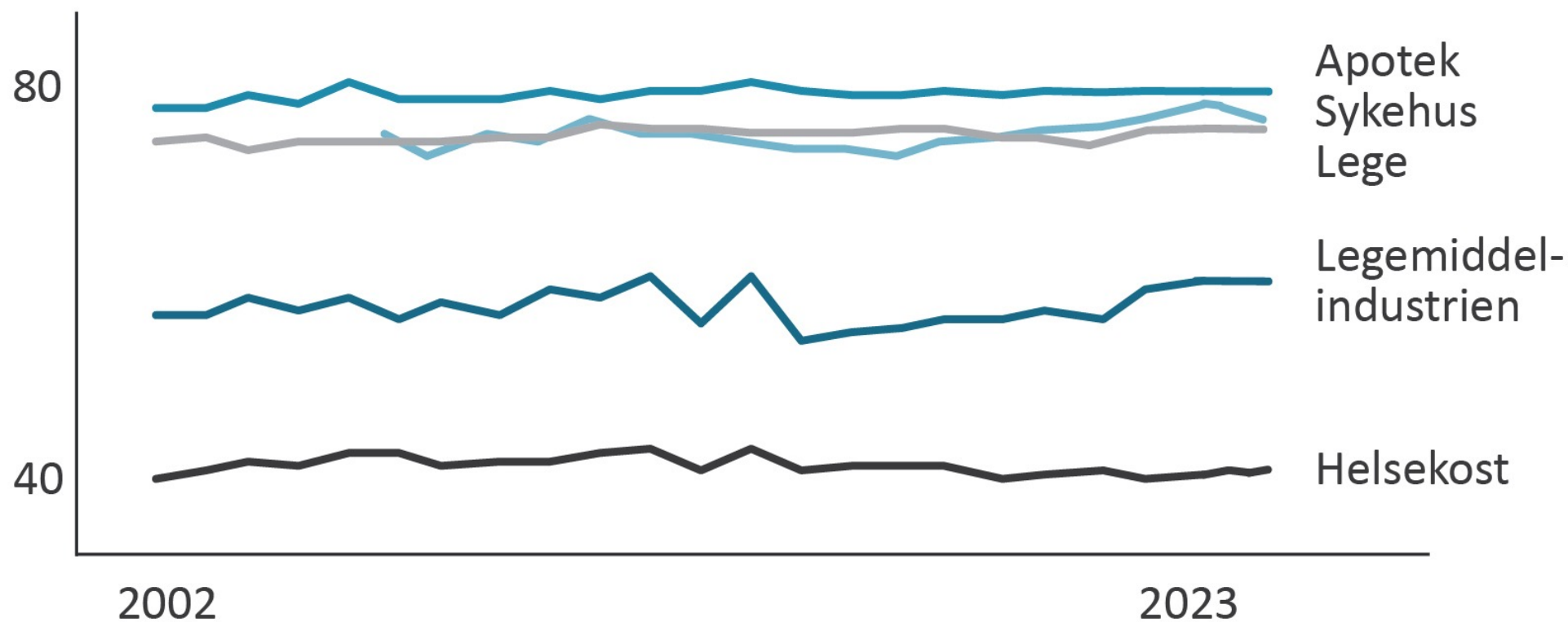
Finansiering av Pharmacy First til det enkelte apotek

- ▶ Grunnbetaling
  - ▶ £1 250 per måned
- ▶ aktivitetsbetaling
  - ▶ minimum 100 intervensjoner per måned
- ▶ Aktivitet registreres på PMR-systemer
  - ▶ råd, henvisning eller behandling.

Situasjonen i Norge

- ▶ Delvis statlig finansiert
  - ▶ (blåresept ordningen)
- ▶ Pasientene er vant til å betale medisiner
- ▶ Pasientene bruker allerede apotekene før de går til lege
- ▶ Pasientene has stor tillit til norske apotek

Tillitsskår

Sola er her
- like sterk som i fjor

APOTEK 1
LIFE SKINCARE - ALL SKINCARE

30%
50%

Plukk og miks
blant all solpleie

30%
50%

30%
50%

Minst 14 forskjellige produkter til hele familien
og har per dag med åndelig riking

APOTEK 1
LIFE SKINCARE - ALL SKINCARE

SHOP
TAX
FREE

Hindringer og muligheter for Norsk farmasi

Hva vi gjør som
er bra

Utfordringer i
dagens apotek

Hva kan vi lære
av Skottland

Nøkkeltall 2023; Apotekforeningen

- ▶ «Det finnes ingen andre steder i helsetjenesten som har så hyppig kontakt med befolkningen som apotekene.»
- ▶ «Over 90 prosent av oss bor i en kommune med minst ett apotek.»
- ▶ «I 2023 ble det satt nærmere 400 000 vaksiner i apotek.»
- ▶ «114 000 pasienter har fått Medisinstart og hjelp til å sjekke inhalasjonsteknikken sin.»
- ▶ «Medisinbytte i apotek sparer samfunnet og pasientene for minst 2,5 milliarder kroner i året.»

Omsetning etter vare kategori 2023; Apotekforeningen

- ▶ Legemidler utgjør 78 prosent av apotekenes omsetning.
- ▶ 71% reseptpliktige legemidler
- ▶ 7.2% Reseptfrie legemidler
- ▶ 22% Andre varer og tjenester

Nøkkeltall Helsetjenester 2023; Apotekforeningen

- ▶ Over 220 000 personer fikk influensavaksine i apotek
  - ▶ 96 prosent fått rekvirert vaksinen og satt den i apoteket.
- ▶ Apotek satt 87 000 vaksiner mot covid-19
- ▶ Over 27 000 Medisinstart-samtaler
- ▶ Over 80 000 inhalasjonsveiledninger

NOU 2023: 2

Fremtidens apotek – fleksibelt og forsvarlig

Utredning fra et utvalg oppnevnt ved kongelig
resolusjon 3. september 2021
Avgitt til Helse- og omsorgsdepartementet 31.
januar 2023

- ▶ Regelverk knyttet til apotekvirksomhet generelt.
- ▶ økt konkurranse og nye apotekløsninger.
- ▶ Erfaringer med gjeldende apotek- og grossistregelverk
- ▶ Ny eller endret lovregulering og eventuelt andre tiltak.
- ▶ Redegjøre for regulering og markedssituasjonen i andre land

NOU 2023: 2

utvalgets Anbefalinger

- Apotek skal være en faghandel.
- ytes helsehjelp
- Fokus på kjerneoppgavene
  - sikker distribusjon,
  - riktig utlevering og god veiledning av pasienter.
  - Medvirke til **tverrfaglig samarbeid**
  - riktig legemiddelbruk i befolkningen,
- **Apotek må har tilstrekkelig ressurser og kompetanse** slik at de fremstår som
  - robuste faglige enheter, som kan
  - ivareta oppgaver som krever
  - samhandling med annet helsepersonell på en god og effektiv måte.

NOU 2023: 2

Utvalgets anbefalinger når det gjelder farmasøyten

- ▶ Utøve selvstendig farmasifaglig vurdering ved utlevering av medisiner.
- ▶ Farmasøytiske kompetansen er apotekets viktigste ressurs
- ▶ Legge til rette for at farmasøytiske kompetansen utnyttes på en effektiv måte.
- ▶ Medvirke i tverrfaglig samarbeid
- ▶ Systematisk kvalitetsforbedring på legemiddelområdet både i primær- og spesialisthelsetjenesten.
- ▶ Fremtidige utredninger bør vurdere behov for kompetanseheving
- ▶ Innføre krav om etterutdanning for farmasøyter som jobber i apotek.

2020 Prescription for excellence - vision and plan

- ▶ Alle pasienter, uavhengig av alder og behandlingssituasjon,
  - ▶ Skal motta farmasøytisk behandling av høy kvalitet fra
  - ▶ klinisk farmasøyt IP.
- ▶ Dette vil foregå ved tverrfaglig samarbeid mellom pasient, fastlege og andre relevante fagpersoner innenfor helse og sosialomsorg
- ▶ Formål:
  - ▶ pasient tilstrebes optimalt effekt av legemiddel bruk
  - ▶ redusere bivirkninger/ feil bruk
  - ▶ unngå sløsing av legemidler.

Prescription for Excellence - the future of pharmaceutical care: vision and plan VS

NOU 2023: 2 **Fremtidens apotek – fleksibelt og forsvarlig** Utredning fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon 3. september 2021 Avgitt til Helse- og omsorgsdepartementet 31. januar 2023

- ▶ Visjon
- ▶ Personkonsentrert **farmasøytisk omsorg** og medisiner
- ▶ Sikkerhet innen **farmasøytisk omsorg** og medisiner
- ▶ Effektiviteten av **farmasøytisk omsorg** og medisiner
- ▶ Få det til å skje: Infrastruktur for å levere **farmasøytisk omsorg**
- ▶ Legemiddelforsyningen i Norge
- ▶ Beskrivelse av konkurransesituasjonen
- ▶ Om apotek
- ▶ Teknologisk utvikling og samhandling
- ▶ Brukere
- ▶ *Regulering og marked i andre land*

Hva kan vi lære av Skottland

- ▶ Farmasøyt ikke apotek
- ▶ Vekt på farmasøyt som helsepersonell
- ▶ Krav til faglig oppdatering
- ▶ Mulighet for videre og etterutdanning, NES
  - ▶ Tilgang for alle,
  - ▶ sentralt organisert og finansiert
- ▶ Tilgang på lokale og sentrale retningslinjer

Mine tanker om fremtidens apotek I Norge

- ▶ Vi må bestemme oss for hva vil vi med norsk farmasi
- ▶ Nåværende tilstand er
  - ▶ apotek som driver butikk
  - ▶ Klinisk farmasi på sykehus
  - ▶ Farmasi I kommune helse tjenesten

Mine tanker om fremtidens apotek I Norge

- ▶ Utarbeide Visjon og utvikling av helhetlig plan
- ▶ Apotekenes arbeids oppgaver og funksjon
- ▶ Utdanning og videre utdanning
- ▶ Farmasøytens arbeidsoppgaver
- ▶ Utvikle karriere struktur

Konklusjon og oppsummering

- ▶ Utvikle handlingsplan for fremtidens farmasøyter
- ▶ Etablere økonomisk grunnlag for Farmasøytisk virksomhet
- ▶ Pasientene bruker allerede apoteket som lav terskel tilbud
- ▶ Bruk din farmasøytiske kunnskap I hverdagen
- ▶ Utøv Farmasøytisk omsorg til dine pasienter
- ▶ Begynn I det små

Thank
you

The image features the words "Thank you" in a 3D, blocky font. The letters are light yellow with blue outlines and are set against a light red background. The text is arranged in two lines: "Thank" on top and "you" below it. Surrounding the text are several colorful stars in shades of green, yellow, and purple, each with a red shadow underneath. The entire scene is framed by a blue border with a white inner margin.